

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

O tym, jak DZICZ traciła swą DZIKOŚĆ

◆ ◆ ◆
O J C Z Y S T Y – D O D A J
D O U L U B I O N Y C H

To, co dziś przede wszystkim określamy mianem DZICZY, czyli 'dziki teren, dzikie miejsce', dawniej zwane było DZICZYZNĄ, DZIKOWINĄ albo DZIKOWIZNĄ („Chodź ze mną w puszcze Apeninu; dobywajmy jej dzikowizny i uprawiajmy jej ziemię” – namawiał Staszic). DZICZ w znaczeniu 'okolica niezamieszкана, nieuprawiana' pojawiła się dopiero w XX w. DZICZ albo DZICZA (bo i taka forma występowała) miała pierwotnie znaczenie 'dzicy ludzie, barbarzyńcy'. Z czasem do tego znaczenia dołączały się inne, podobne, które można by określić wspólnym mianem 'istoty dzikie', czyli: 'dzikie zwierzęta', 'dzicy, niecywilizowani ludzie', 'ludzie nieokrzescani, gburowaci'. W XIX w. podstawowym, słownikowym znaczeniem słowa DZICZ była 'dzikość' – jako nazwa cechy. Równocześnie jednak powstał rzeczownik DZIKOŚĆ i przejął główne znaczenie DZICZY. Poprawność polityczna natomiast usunęła z tekstów DZICZ w znaczeniu pierwotnym 'dzicy ludzie, barbarzyńcy' (choć w słownikach pozostało jego echo w postaci definicji 'ludzie niecywilizowani, pierwotni'). I dzisiaj – jeśli będziemy przeszukiwać teksty – znajdziemy DZICZ najczęściej w znaczeniu 'miejsce poza cywilizacją' (np. Dzicz, pustka – żadnych miast, żadnych istot).